

El món al revés

M'han contat que grups d'indígenes americans, d'ètnies diverses, es preparen per commemorar el *Quinto Centenario* a la seva manera. Diuen que noliejaran tres naus carregades amb mirallets i vidres de colors, i posaran proa cap a Espanya. Un cop hi arribin, obsequiaran –o més aviat retornaran– les requincalles a les autoritats del país.

Serà un acte desinteressat, purament simbòlic, perquè no tenen cap esperança de recobrar l'or amb el qual pagaren, a vegades de grat i sovint per força, les bagatelles que els portaren d'enllà de les mars.

Curiosament, s'ha produït una coincidència notable: el president de la Comunitat Autònoma d'Extremadura, senyor Rodríguez Ibarra, ha fet unes declaracions acusant Catalunya d'haver-se enriquit a base de robar la regió extremenya. Aquí es podria descobrir una mala consciència heretada, ganes de netejar conductes ancestrals acusades –posem-hi que presumptament– d'haver depredat els pobles americans. Es tractaria de despistar carregant morts als altres, passant per alt que entre els conquistadors i els colonitzadors hi havia uns quants extrems i un munt de no tanta prosàpia, però que també tenien bosses i butxaques. No és cap retret: en aquells temps, com ara, tothom feia el que podia. Però els banys de puresa s'han de fer amb aigua neta.

El senyor Rodríguez Ibarra

s'ha negat a rectificar les seves afirmacions, al·legant que només cal consultar la història per haver de donar-li tota la raó. I en això sí que l'error de mig a mig, perquè la història demostra que Catalunya no va rebre tractes de favor per part del franquisme. I unes quantes pàgines abans –o uns quants volums, si es tracta d'una obra extensa– la veritat històrica posa en evidència quins foren els veritables depredadors de pobles, encara que es vulgui dissimular sota capes d'una civilització "que rentava més blanc".

Pere Calders

Passen els dies i la, freudianament parlant, història espanyola per la declaració de la seva llengua com a única de Puerto Rico ha caigut en el més pregon dels silencis, en la més intel·ligent de les discrecions.

A més de l'acte portorriqueny, d'Espanya estant sembla com si a Puerto Rico continués essent oficial, enllà de l'espanyol, la llengua de la metròpoli, l'anglès dels Estats Units.

Chapeau.

Perquè, a diferència dels forassenyats –i castissos– jurats del premi Príncep d'Astúries, que per unanimitat van etzibar aquest guardó, que Déu els guardi, al poble portorriqueny "per valent", Déu nos en guardi, i a diferència de la innombrable massa xovinista hispana, qui va adonar-se immediatament de l'enorme badada de Camilo José Cela i adlalters va ser don Fernando Lázaro Carreter: un furibond

espanyol excepcionalment dotat de seny, tant com de ciència. Ja el mateix dia del premi als portorriquenys –per cert, ¿a quants ralets els toca per cap, ni deixant fora els emigrats a l'estranger, vull dir als Estats Units?– Lázaro va posar en dubte la bondat política de premiar el pas de dues llengües oficials a una de sola. Va dir que era perillós de premiar la identificació entre nacionalitat i llengua.

Perillós per a Espanya, és clar; mai no s'ha sentit, ni aquest il·lustre gramàtic ni cap altre del mateix origen i condi-

'West side story'

ció de trobar perillosa la identificació entre Suècia i el suec, Itàlia i l'italià o Argentina i l'argentiní.

Si, vist d'aquí estant, el gest espanyol d'aplaudir la identificació entre una nacionalitat i la seva llengua i no una altra ens va semblar digne d'imitació, per aquest mateix i exacte motiu que a nosaltres ens va semblar bé al senyor Lázaro li va semblar perillós: si és bo d'identificar Puerto Rico per la seva llengua pròpia i prou, aleshores ell, com a espanyol amb pesquis, s'ha de posar a tremolar: és tant com identificar Catalunya amb el català i prou, Galícia amb el galaicoportuguès i prou, Bascònia amb el basc i prou.

Lázaro Carreter, igual que González, Solé Tura o Martín Villa ho té claríssim: Espanya és l'únic important, i si el mateix principi que fa guanyar a la parla hispànica Puerto Rico (tres milions, emigració) li hauria de fer perdre Galícia,

Bascònia, Navarra, Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears i Pitiüses.

Oh, i més: igual que ho ha deixat de ser, l'anglès serà demà una altra vegada oficial, a Puerto Rico.

Serà el moment en què el jurat del Premi príncep d'Astúries haurà de cridar ben fort:

—;Que ens tornin els calés!

No ho farà: sap que els calès, ben mirat, no se'ls va treure de la seva butxaca sinó sobretot de les de catalanoparlants, bascoparlants, galaicoparlants...

Ramon Barnils

